

C/2023/1344

29.11.2023

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 27. listopadu 2023,

ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky

(C/2023/1344)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 ve spojení s článkem 149 a s čl. 153 odst. 1 písm. h) a j) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽¹⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Evropský pilíř sociálních práv (dále jen „pilíř“), vyhlášený společně Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017 ⁽²⁾, stanoví řadu zásad, jejichž účelem je podpořit spravedlivé a dobře fungující trhy práce a systémy sociálního zabezpečení. Patří mezi ně zásada č. 1 o právu na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení, zásada č. 2 o rovnosti žen a mužů, zásada č. 3 o rovných příležitostech, zásada č. 4 o aktivní podpoře zaměstnanosti, zásada č. 5 o bezpečném a adaptabilním zaměstnání a zásady č. 11 a 16 až 20 o sociální ochraně a začlenění dětí, osob se zdravotním postižením a osob bez domova a o přístupu k základním službám, zdravotní a dlouhodobé péči.
- (2) V červnu 2021 Evropská rada v souladu s Portsčím prohlášením uvítala hlavní cíle Unie pro rok 2030 stanovené v akčním plánu evropského pilíře sociálních práv ⁽³⁾. Těmito cíli je dosáhnout alespoň 78 % míry zaměstnanosti, alespoň 60 % účasti všech dospělých osob ročně na odborné přípravě a snížení počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o alespoň 15 milionů (z toho alespoň 5 milionů dětí). Členské státy si poté stanovily vnitrostátní cíle ve všech třech oblastech, aby pomohly dosáhnout těchto společných cílů.
- (3) I přes pokrok, kterého bylo v uplynulém desetiletí dosaženo při snižování chudoby a sociálního vyloučení, bylo v roce 2021 těmito jevy stále ohroženo 95,4 milionu lidí. Riziko chudoby se zvýšilo u osob žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání, a v mnoha členských státech se zhoršila hloubka a délka trvání chudoby. Klíčem ke zmírnění tohoto problému je kvalitní a udržitelná zaměstnanost. Díky způsobu fungování sociální ekonomiky, jejím činnostem a cílům, které sleduje, hraje sociální ekonomika klíčovou roli při zlepšování sociálního začlenění a rovného přístupu na trh práce. Přispívá tak k úspěšnému provádění pilíře.
- (4) Subjekty sociální ekonomiky mohou vytvářet a udržovat kvalitní pracovní místa; přispívají k začleňování znevýhodněných skupin do společnosti a na trh práce a k rovným příležitostem pro všechny. To je v souladu s rámcem inkluzivního oživení, jak je zdůrazněno v hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států stanovených rozhodnutím Rady (EU) 2022/2296 ⁽⁴⁾. Subjekty sociální ekonomiky mohou stimulovat udržitelný hospodářský a průmyslový rozvoj a podporovat aktivní účast občanů ve společnosti. Rovněž významně přispívají k unijním systémům sociálního zabezpečení tím, že doplňují veřejné služby, oživují venkov a vykliděné oblasti v Unii a hrají důležitou roli v mezinárodní rozvojové politice.

⁽¹⁾ Stanovisko Výboru regionů ze dne 8. února 2023 k tématu „Vytvoření příznivého prostředí pro sociální ekonomiku – místní a regionální perspektiva“ (CDR 5492/2022).

⁽²⁾ Úř. věst. C 428, 13.12.2017, s. 10.

⁽³⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv (COM/2021/102 final).

⁽⁴⁾ Rozhodnutí Rady (EU) 2022/2296 ze dne 21. listopadu 2022 o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států (Úř. věst. L 304, 24.11.2022, s. 67).

- (5) Dne 9. prosince 2021 přijala Komise akční plán pro sociální ekonomiku ⁽⁵⁾. Tento akční plán přispívá k prioritě Komise, kterou je rozvoj „hospodářství ve prospěch lidí“, a je v souladu se závěry Rady z roku 2015 o podpoře sociální ekonomiky jakožto jednoho z klíčových motorů hospodářského a sociálního vývoje v Evropě ⁽⁶⁾. V tomto akčním plánu Komise navrhla konkrétní opatření, která mají být provedena na úrovni Unie i na vnitrostátní úrovni. Cílem opatření je posílit sociální inovace, podpořit rozvoj sociální ekonomiky a uvolnit její sociální a hospodářskou transformační sílu. Opatření se zaměřují na vytvoření vhodných podmínek pro rozvoj sociální ekonomiky, na vytvoření příležitostí pro subjekty sociální ekonomiky zahrnující podniky a další formy organizací, aby mohly začít podnikat a rozšiřovat svou činnost, a na zajištění většího zviditelnění sociální ekonomiky a jejího potenciálu. Evropský parlament tento akční plán uvítal ve svém usnesení ze dne 6. července 2022 ⁽⁷⁾.
- (6) Dne 18. dubna 2023 přijala OSN rezoluci o podpoře sociální a solidární ekonomiky pro udržitelný rozvoj, která obsahuje globální definici sociální a solidární ekonomiky a plán na podporu rozvoje sociální a solidární ekonomiky na celosvětové úrovni. Strategie pro rozvoj sociální ekonomiky přijaly i další mezinárodní organizace, příkladem je rezoluce týkající se důstojné práce a sociální a solidární ekonomiky, přijatá na 110. Mezinárodní konferenci práce Mezinárodní organizace práce dne 10. června 2022, a doporučení Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) o sociální a solidární ekonomice a sociálních inovacích, přijaté rovněž dne 10. června 2022.
- (7) Sociální ekonomika, v některých členských státech označovaná také jako solidární ekonomika nebo sociální a solidární ekonomika, zahrnuje rozmanitou škálu subjektů s různými obchodními a organizačními modely, které upřednostňují společenský účel, včetně sociálních a environmentálních cílů, před ziskem. Subjekty sociální ekonomiky a jejich definice se mohou v jednotlivých členských státech mírně lišit, přičemž mohou mít různé právní formy a postavení, jako jsou družstva, vzájemné společnosti, sdružení, nadace a sociální podniky. Jejich společným principem je opětovně investovat veškerý zisk nebo většinu zisku do plnění sociálních nebo environmentálních cílů a uplatňovat demokratické nebo participativní řízení. Konkrétní forma správy a řízení zavedená subjekty sociální ekonomiky se liší podle jejich povahy, oblasti působnosti a kontextu fungování. Zásada demokratického nebo participativního řízení má tedy různé podoby, od přímého zapojení členů do řídicích procesů až po reprezentativní zapojení členů nebo partnerů do jednotlivých řídicích a správních funkcí. Například v družstvech, vzájemných společnostech a sdruženích má tato zásada často podobu „jedna osoba, jeden hlas“. Rozhodovací procesy v subjektech sociální ekonomiky jsou charakterizovány souborem kontrolních systémů a vztahů mezi jednotlivými činiteli, které se na činnosti subjektu podílejí, včetně vedoucích pracovníků, partnerů, zaměstnanců a příjemců. Spojením těchto různých činitelů podporují subjekty sociální ekonomiky úsilí mnoha zúčastněných stran, které se soustředí na kulturu účasti, odpovědnosti a transparentnosti a směřuje k dosažení společného cíle.
- (8) Subjekty sociální ekonomiky často usilují o vytváření ekonomických příležitostí, které podporují sociální začlenění a integraci znevýhodněných skupin, včetně osob se zdravotním postižením a osob s problémy v oblasti duševního zdraví, na trhu práce. Sociální podniky pro pracovní integraci jsou typem sociálních podniků, které se zaměřují na pomoc těmto skupinám osob při začleňování do společnosti a do zaměstnání tím, že poskytují pracovní místa s různou úrovní dovedností a s inkluzivními a flexibilními pracovními podmínkami. Například poskytování jazykové podpory migrujícím pracovníkům a přizpůsobení úkolů a pracovního prostředí pro osoby se zdravotním postižením jim může nabídnout cestu z chudoby a sociálního vyloučení. Tyto pracovní příležitosti mohou sloužit jako odrazový můstek do dalších odvětví na trhu práce a pomáhají překonat překážky pro zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných a dalších osob, které mají potíže s přístupem na trh práce.

⁽⁵⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Rozvoj hospodářství ve prospěch lidí: akční plán pro sociální ekonomiku“ (COM(2021) 778 final).

⁽⁶⁾ Viz dokument ST 15071/15.

⁽⁷⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. července 2022 o akčním plánu EU pro sociální ekonomiku (2021/2179(INI)).

- (9) Nové podniky v oblasti sociální ekonomiky mohou být účinným nástrojem pro vytváření pracovních míst a pozitivní sociální změny. Sociální ekonomika může některým nedostatečně zastoupeným skupinám, jako jsou ženy a mladí lidé, poskytnout příležitosti ke vstupu na trh práce nebo k založení sociálních podniků. Podle údajů Global Entrepreneurship Monitor tvoří přibližně 55 % světových sociálních podnikatelů muži a 45 % ženy, přičemž obecně v samostatné výdělečné činnosti převažují muži nad ženami v poměru dva ku jedné. Podle nedávného průzkumu Eurobarometru o postojích mladých lidí k sociálnímu podnikání mladí lidé oceňují význam sociálních a environmentálních cílů a participativní vedení. Členské státy by mohly zvážit způsoby, jak minimalizovat odrazující faktory pro potenciální podnikatele, například jak zajistit, aby si zachovali přístup k řádné sociální ochraně. Některé členské státy snížily příspěvky na sociální zabezpečení jako pobídku pro subjekty sociální ekonomiky, aby najímaly zaměstnance. Zajištění příznivého rámce pro převody podniků na zaměstnance za účelem vytvoření zaměstnaneckých družstev nebo jiné relevantní modely podniků sociální ekonomiky vlastněných zaměstnanci mohou být také způsobem, jak zajistit pokračování malých a rodinných podniků a zabránit ztrátě pracovních míst, například v případě restrukturalizace. Členské státy by mohly rovněž zavést opatření usnadňující přechod běžných podniků na subjekty sociální ekonomiky.
- (10) Subjekty sociální ekonomiky rovněž podporují začleňování mladých lidí, zejména těch, kteří se neúčastní vzdělávání, nejsou zaměstnáni, ani se neúčastní odborné přípravy. Poskytují programy odborné přípravy a rozvoje dovedností a učňovskou přípravu uvedené v doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu⁽⁸⁾ a rovněž pracovní příležitosti. Přispívají tak k cílům stanoveným zárukami pro mladé lidi, které jsou uvedeny v doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi⁽⁹⁾ a v doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost⁽¹⁰⁾. Subjekty sociální ekonomiky mohou být v této roli podporovány z finančních prostředků Unie, například z programu Evropský sociální fond plus zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057⁽¹¹⁾. Za tímto účelem se v členských státech uskutečnily úspěšné iniciativy založené na spolupráci mezi veřejnými službami zaměstnanosti a subjekty sociální ekonomiky⁽¹²⁾. V rámci těchto iniciativ hrají subjekty sociální ekonomiky důležitou roli při identifikaci osob, které potřebují pomoc, a při vytváření individuálních plánů, které jim pomohou dosáhnout sociálního a profesního začlenění, včetně odborné přípravy a pracovních příležitostí.
- (11) Subjekty sociální ekonomiky mohou podporovat spravedlivé pracovní podmínky tím, že zapojují zaměstnance do řízení a rozhodování. Podpora sociálního dialogu v rámci sociální ekonomiky může zlepšit pracovní podmínky zaměstnanců. Členské státy mohou tento aspekt sociální ekonomiky podporovat a stavět na něm a využívat jeho know-how tím, že zapojí subjekty sociální ekonomiky do přípravy a provádění aktivních politik na trhu práce⁽¹³⁾. Členské státy mohou rovněž prozkoumat možnosti, jak usnadnit účast zaměstnavatelů v oblasti sociální ekonomiky na sociálním dialogu.
- (12) Sociální ekonomika přispívá ke strategiím Unie rovnosti přijatým Komisí tím, že podporuje sociální začlenění znevýhodněných a nedostatečně zastoupených skupin, například prostřednictvím poskytování sociálních a pečovatelských služeb (včetně péče o děti, zdravotní péče a dlouhodobé péče), sociálního bydlení a podpory dětí a mladých lidí se zvláštními potřebami. Subjekty sociální ekonomiky pomáhají snižovat nerovnosti, například rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů, a to jak přímým zaměstnáváním velkého podílu žen, tak poskytováním pečovatelských služeb, které umožňují pečovateltům, z nichž většinu tvoří ženy, zapojit se do trhu práce. Sociální ekonomika jako důležitý partner veřejného sektoru může cenným způsobem přispět k vytváření a poskytování pobytových pečovatelských služeb, domácí péče a komunitní péče. Díky partnerským iniciativám mohou orgány veřejné moci a subjekty sociální ekonomiky poskytovat vysoce kvalitní, dostupné a cenově přijatelné pečovatelské služby.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 153, 2.5.2018, s. 1.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 372, 4.11.2020, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 10.

⁽¹¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21).

⁽¹²⁾ Jedním z příkladů je belgická podpora poskytovaná podnikům typu „collectief maatwerk“, která zahrnuje finanční podporu sociálním podnikům pro pracovní integraci.

⁽¹³⁾ Příkladem je francouzská iniciativa *Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée*, jejímž cílem je bojovat proti dlouhodobé nezaměstnanosti zakládáním neziskových organizací v oblastech s vysokou mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, které zaměstnávají místní obyvatelé na dobu neurčitou, aby vykonávali užitečné činnosti pro komunitu, jako je recyklace, péče o děti a komunitní zahradničení. Podobné iniciativy byly zavedeny v nizozemském Groningenu a rakouském Marienthalu.

- (13) Systémy vzdělávání a odborné přípravy hrají klíčovou roli při získávání dovedností potřebných pro práci, osobní rozvoj a občanství. Pomáhají také zajistit kvalifikovanou pracovní sílu, která může přispět ke spravedlivé souběžné zelené a digitální transformaci. Subjekty sociální ekonomiky poskytují pracovní příležitosti, odbornou přípravu na pracovišti a programy učení se práci přizpůsobené potřebám jednotlivců a místní ekonomiky. Mají potenciál pomoci se zaváděním individuálních vzdělávacích účtů coby možného prostředku k dosažení cílů uvedených v doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích účtech⁽¹⁴⁾. Subjekty sociální ekonomiky mohou rovněž přispět k odstranění stávající digitální propasti mezi ženami a muži tím, že poskytnou cílenou podporu, která posílí digitální dovednosti žen. Proto mohou přispět k dosažení kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly schopné reagovat na změny na trhu práce, což může usnadnit přechod mezi pracovními místy a zmírnit nedostatek pracovních sil, a tím přispět k celkovému hospodářskému růstu. Členské státy mohou tento potenciál využít při získávání poznatků o dovednostech, usnadňování odborné přípravy a tvorbě vzdělávacích programů.
- (14) Problémy, které s sebou přináší souběžná transformace a demografické změny, je třeba řešit na regionální a místní úrovni, aby bylo dosaženo hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Subjekty sociální ekonomiky obvykle působí zdola nahoru, jsou blízko komunitám, občanům a problémům, kterým čelí, často působí jako sociální inovátoři a nacházejí řešení, která lze rozšířit nebo replikovat a která přispívají k systémové změně. Sociální ekonomika může rovněž přispět ke strategické autonomii Unie tím, že bude vytvářet podniky ve strategických odvětvích, která slouží zájmům a potřebám místních komunit. Sociální ekonomika by například mohla nabízet příležitosti k prohlubování dovedností pracovníkům s nízkou kvalifikací z odvětví, která procházejí velkými změnami, a poskytovat cenově dostupné základní zboží skupinám s nízkými příjmy. V odlehlejších a venkovských oblastech s menší nabídkou pracovních příležitostí a vzdělání mohou subjekty sociální ekonomiky poskytnout tolik potřebné příležitosti a zvýšit atraktivitu těchto regionů. Rozvoj ekosystémů sociální ekonomiky Unie proto přispívá ke zmírnění důsledků stárnutí obyvatelstva, úbytku obyvatelstva a dalších demografických trendů a k podpoře místního hospodářského a průmyslového rozvoje, mimo jiné i ve venkovských a odlehlejších oblastech a v nejvzdálenějších regionech Unie, například v zemědělství, ekologické produkci potravin a modré ekonomice.
- (15) Podpora komunitně vedeného místního rozvoje a příznivých ekosystémů pro sociální inovace posiluje sociální ekonomiku a je motorem změny směrem ke klimaticky neutrálnímu hospodářství v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu⁽¹⁵⁾ a průmyslovým plánem Zelené dohody⁽¹⁶⁾. Vzhledem k důležité úloze sociální ekonomiky v rozvoji oběhového hospodářství, jakož i v občany řízené výrobě a distribuci energie z obnovitelných zdrojů prostřednictvím družstev pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů a dalších energetických společenství, by navržení průřezových a soudržných opatření průmyslové politiky v oblasti opětovného použití, oprav a recyklace mohlo podpořit fungující trh s druhotnými surovinami, optimalizovat příspěvek sociální ekonomiky k cílům stanoveným v akčním plánu pro oběhové hospodářství⁽¹⁷⁾ a zvýšit konkurenceschopnost evropského průmyslu s nulovými čistými emisemi. Subjekty sociální ekonomiky působící v digitální oblasti prokázaly, že mají potenciál umožnit občanům a podnikům podílet se na inkluzivní digitální transformaci zaměřené na člověka a hrát aktivní roli při dosahování cílů a úkolů politického programu Digitální dekáda 2030, který byl stanoven rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2481⁽¹⁸⁾ a Evropským prohlášením o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu⁽¹⁹⁾. S cílem posílit odolnost této souběžné transformace na zelenou a digitální společnost aktualizovala Komise v květnu 2021 svou průmyslovou strategii Unie. Uvedená strategie stanoví výzvy, kterým čelí 14 průmyslových ekosystémů, včetně ekosystému „lokální a sociální ekonomiky“, pro který byla společně vytvořena cesta transformace.
- (16) Aby sociální ekonomika mohla naplnit svůj potenciál při podpoře přístupu na trh práce, sociálního začleňování, rozvoje dovedností, územní soudržnosti, ekonomické demokracie, klimatické neutrality a udržitelného hospodářského rozvoje, potřebuje příznivý rámec. Vzhledem k tomu, že sociální ekonomika může existovat ve všech hospodářských odvětvích a je ovlivňována horizontálními a odvětvovými politikami a předpisy, musí rámec pro její podporu zohledňovat specifické rysy sociální ekonomiky a další překážky, kterým subjekty sociální ekonomiky při svém rozvoji čelí a které omezují jejich možnosti působit vedle běžných podniků. Subjekty sociální

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 26.

⁽¹⁵⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Zelená dohoda pro Evropu“ (COM(2019) 640 final).

⁽¹⁶⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“ (COM(2023) 62 final).

⁽¹⁷⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Nový akční plán pro oběhové hospodářství – Čistší a konkurenceschopnější Evropa“ (COM(2020) 98 final).

⁽¹⁸⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2481 ze dne 14. prosince 2022, kterým se zavádí politický program Digitální dekáda 2030 (Úř. věst. L 323, 19.12.2022, s. 4).

⁽¹⁹⁾ Evropské prohlášení o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu (COM(2022) 28 final).

ekonomiky se nesnaží v prvé řadě maximalizovat efektivitu a zisk, ale především vytvářet pozitivní společenské výsledky. Potřebují podpůrná opatření a příznivé finanční, správní a právní prostředí, které zohlední specifické rysy jejich obchodních modelů, pokud jde o správu a řízení, rozdělování zisku, pracovní podmínky a dopad. Tato opatření jim umožní například zaměstnávat méně produktivní pracovníky nebo poskytovat sociální služby za dostupné ceny. Jsou zapotřebí komplexní strategie, které vytvoří příznivé rámce. To může zahrnovat přijetí regulačních opatření nebo provádění či úpravu politik a iniciativ na podporu přínosu sociální ekonomiky k sociálním a environmentálním cílům a zvýšení jeho hospodářské a průmyslové hodnoty. Tyto strategie by měly sledovat pokrok a měřit účinnost iniciativ, podle potřeby provádět úpravy a zlepšení a v konečném důsledku vést k efektivnějším a účinnějším výsledkům v tomto odvětví. Může být nutné přijmout strategie na různých úrovních veřejné správy (celostátní, regionální a místní) v závislosti na institucionálním uspořádání a kontextu v jednotlivých členských státech. Regiony, města a další nižší než celostátní úrovně by mohly přijmout strategie pro sociální ekonomiku, které jsou jasně propojeny s cíli a prioritami regionálního rozvoje, a maximalizovat tak vzájemné výhody.

- (17) Pro úspěšný rozvoj a provádění strategií pro sociální ekonomiku je nezbytné zapojit zúčastněné strany z oblasti sociální ekonomiky a usnadnit účast nejzranitelnějších osob. Několik členských států již zřídilo skupiny na vysoké úrovni, které podporují dialog mezi orgány veřejné moci a subjekty sociální ekonomiky (například francouzská Vysoká rada pro sociální a solidární ekonomiku, španělská Rada pro rozvoj sociální ekonomiky, portugalská Národní rada pro sociální ekonomiku a italská Národní rada pro třetí sektor). Reprezentativní sítě pro sociální ekonomiku mohou být také platformou pro kolektivní akce, mohou usnadnit spolupráci a sdílení informací a vytvářet příležitosti pro budování kapacit a vzájemné učení.
- (18) Veřejná finanční podpora může hrát důležitou úlohu v tom ohledu, že umožňuje zakládání a rozvoj subjektů sociální ekonomiky. Subjekty sociální ekonomiky mají obecně větší potíže s přístupem k finančním zdrojům než ostatní podniky. I přes některá zlepšení odhalila analýza trhů pro financování sociálních podniků například přetrvávající nesoulad mezi nabídkou financování určeného pro sociální podniky v Unii a poptávkou po něm, a to jak z hlediska přístupu k dluhovému, tak i kapitálovému financování. Vzhledem k tomu, že subjekty sociální ekonomiky se zaměřují na vytváření pozitivních sociálních nebo environmentálních dopadů a mohou svým financujícím subjektům a vlastníkům rozdělovat zisky pouze v omezené míře, pokud vůbec, nejsou obecně vhodné pro investory, kteří usilují o významné finanční výnosy. Podpůrná opatření, která jsou k dispozici pro řešení tohoto problému, jsou nejednotná a jejich účinnost se značně liší. Opatření jsou různá, od grantů a dotací až po poradenské služby a služby v oblasti budování kapacit, a často je poskytují inkubátory. Stále tedy existuje velký prostor pro zlepšení v oblasti poskytování financování přízpusobeného různým fázím životního cyklu subjektu sociální ekonomiky a mohla by být užitečná další podpora pro mobilizaci soukromého financování a další doplňková opatření ke zlepšení přístupu subjektů sociální ekonomiky k financování. Jeden takový přístup zahrnuje možnost volby pro individuální střadatele nebo zaměstnance, kteří se účastní programů penzijního či jiného spoření financovaných zaměstnavatelem, vybrat si program spoření, který investuje část jejich úspor do sociálního podniku⁽²⁰⁾.
- (19) Unie poskytuje mnoho možností financování na podporu sociální ekonomiky. Financování poskytuje Evropský sociální fond plus, Evropský fond pro regionální rozvoj zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058⁽²¹⁾, Fond pro spravedlivou transformaci zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056⁽²²⁾, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013⁽²³⁾, program pro jednotný trh zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/690⁽²⁴⁾, program InvestEU

⁽²⁰⁾ Například „Les Fonds Communs de Placement d'Entreprise solidaires“ ve Francii.

⁽²¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 ze dne 24. června 2021 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 60).

⁽²²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1).

⁽²³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 487).

⁽²⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/690 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí program pro vnitřní trh, pro konkurenceschopnost podniků včetně malých a středních podniků, pro oblast rostlin, zvířat, potravin a krmiv a pro evropskou statistiku (Program pro jednotný trh) a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 99/2013, (EU) č. 1287/2013, (EU) č. 254/2014 a (EU) č. 652/2014 (Úř. věst. L 153, 3.5.2021, s. 1).

zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 ⁽²⁵⁾ a případně Nástroj pro oživení a odolnost zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ⁽²⁶⁾.

Unie rovněž poskytuje poradenskou podporu prostřednictvím platformy *fi-compass* při navrhování finančních nástrojů v rámci fondů politiky soudržnosti. Členské státy, včetně regionálních a místních orgánů, by mohly tyto příležitosti lépe využít přijetím specifických opatření pro sociální ekonomiku. Dalším nástrojem Unie, který je k dispozici pro zlepšení schopnosti členských států navrhovat a provádět politiky na posílení sociální ekonomiky, je Nástroj pro technickou podporu ⁽²⁷⁾.

- (20) Pro rozvoj sociální ekonomiky, vytváření příjmů a pomoc subjektům sociální ekonomiky, aby se staly finančně soběstačnými, jsou zásadní poskytování zboží a služeb a spolupráce s orgány veřejné moci i běžnými podniky. Díky flexibilitě, kterou umožňují unijní a vnitrostátní pravidla a strategie pro zadávání veřejných zakázek, mohou veřejní zadavatelé využívat veřejné zakázky strategičtějším způsobem, a to stanovením inovativních, ekologických a sociálních kritérií, což v konečném důsledku přispívá k udržitelnějšímu a konkurenceschopnějšímu hospodářství podporujícímu začlenění. Většina zakázek je však stále zadávána pouze na základě ceny. Vzhledem k tomu, že subjekty sociální ekonomiky mají za cíl spíše zajistit společenské a kolektivní přínosy než poskytovat služby za nejnižší cenu, mají problém soutěžit v běžných veřejných zakázkách, přestože mohou procesu zadávání veřejných zakázek přinést širší přidanou hodnotu. Existuje také prostor pro zvýšení schopnosti subjektů sociální ekonomiky podnikat, mimo jiné prostřednictvím systematictějšího začleňování do hodnotových řetězců běžných podniků a partnerství s nimi za účelem společného podávání nabídek na veřejné zakázky a vytváření nových tržních příležitostí.
- (21) Orgány veřejné moci často plně nevyužívají stávajícího rozsahu působnosti pravidel státní podpory na podporu sociální ekonomiky v případech, kdy trh sám o sobě není schopen zajistit uspokojivý přístup na trh práce a sociální začlenění, a omezují se na opatření pod obecnou prahovou hodnotou *de minimis* a nevyužívají možnosti stanovit opatření podle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ⁽²⁸⁾ (obecné nařízení o blokových výjimkách), jako je regionální podpora, podpora rizikového financování a podpora na nábor znevýhodněných pracovníků. Pokud jde o podporu *de minimis*, je v současné době omezena na 200 000 EUR za tři roky, ale platnost stávajících pravidel skončí 31. prosince 2023 a nyní probíhá jejich revize. Pravidla Unie upravující služby obecného hospodářského zájmu rovněž nabízejí prostor pro povolení státní podpory, ale orgány veřejné moci často tyto možnosti plně nevyužívají, zejména v případě sociálních služeb v oblasti pracovního začleňování zranitelných osob. Orgány veřejné moci musí nejprve přezkoumat, zda lze opatření považovat za státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy.
- (22) Významnou roli při podpoře sociální ekonomiky může hrát také daňová politika, která zajistí, že si subjekty sociální ekonomiky budou moci dovolit působit vedle běžných podniků, čímž se vytvoří spravedlivější podnikatelské prostředí a zároveň se přispěje k sociálnímu začleňování a lepšímu přístupu k zaměstnání. Některé členské státy zavedly daňový rámec, který podporuje rozvoj tohoto odvětví, včetně daňových pobídek přizpůsobených potřebám sociální ekonomiky, a zároveň uznává její rozmanitost a brání roztržitosti. V několika členských státech přetrvávají administrativní překážky, pokud jde o veřejně prospěšné dary přesahující hranice členských států. Dobře koncipované daňové pobídky pro dary veřejně prospěšným subjektům sociální ekonomiky mohou stimulovat jejich financování, a to i přes hranice Unie v souladu se zásadou nediskriminace stanovenou ve Smlouvě. Rovněž je vhodné připomenout, že na určité zboží a služby, které často poskytují subjekty sociální ekonomiky, se může v souladu s článkem 98 a přílohou III směrnice Rady 2006/112/ES ⁽²⁹⁾ vztahovat snížená sazba DPH.

⁽²⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí Program InvestEU a mění nařízení (EU) 2015/1017 (Úř. věst. L 107, 26.3.2021, s. 30).

⁽²⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

⁽²⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/240 ze dne 10. února 2021, kterým se zavádí Nástroj pro technickou podporu (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 1).

⁽²⁸⁾ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (Úř. věst. L 187, 26.6.2014, s. 1).

⁽²⁹⁾ Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1).

- (23) Procesy měření a řízení sociálního dopadu jsou pro subjekty sociální ekonomiky obzvláště důležité, protože jim umožňují pochopit dopad, který mají, a informovat o něm a tak získat přístup k financování založenému na dopadu. Měření sociálního dopadu zahrnuje používání měřítek a nástrojů k měření sociálního dopadu určité intervence nebo iniciativy. Řízení sociálního dopadu zahrnuje budování systémů, procesů a schopností, které organizace potřebuje k aktivnímu řízení a zvyšování svého dopadu. Široká škála dostupných rámců a nástrojů však může být výzvou, zejména pro subjekty s menšími zdroji. Monitorování sociálních výsledků veřejných investic umožňuje veřejnou kontrolu, může podpořit opodstatněnost použití peněz daňových poplatníků na podporu subjektů nebo činností sociální ekonomiky a může pomoci zabránit nadhodnocování dopadu (přeceňování dopadu nebo nepravdivá tvrzení o něm). V tomto ohledu by mohly pomoci promyšlené, přiměřené a potřebám jednotlivých subjektů přizpůsobené přístupy k měření a řízení sociálního dopadu. Měly by být založeny na standardních metodách a ukazatelích, jakož i na takových faktorech, jako je velikost, stupeň rozvoje a rozmanitost subjektů. Užitečný rámec pro prokázání dopadu by mohlo poskytnout provázání metodik měření a řízení sociálního dopadu s cíli udržitelného rozvoje OSN.
- (24) Viditelnost a uznání sociální ekonomiky na celostátní a regionální úrovni se v Unii v posledním desetiletí zlepšily. Potenciál tohoto odvětví v mnoha členských státech však zůstává nevyužit. Nedostatečná koordinace a výměna zkušeností mezi jednotlivými členskými státy zachovává rozdíly v rozvoji sociální ekonomiky, a proto je tu pro členské státy jednoznačná příležitost pro získávání poznatků a sdílení osvědčených postupů. Také informovanost široké veřejnosti o sociální ekonomice a jejím pozitivním přínosu je omezená. To může bránit rozvoji podpůrných politik a tržních příležitostí pro sociální ekonomiku. Regulace a zároveň zajištění toho, aby nové právní předpisy odpovídaly potřebám subjektů sociální ekonomiky, může informovanost o nich zvýšit a dát jim větší legitimitu, což usnadní přístup k financování a trhům. Vnitrostátní orgány veřejné moci a zúčastněné strany zahájily několik iniciativ, jako jsou zvláštní právní formy, značky a statusy⁽³⁰⁾ pro sociální ekonomiku, a rozsáhlé komunikační kampaně, aby zvýšily porozumění sociální ekonomice a její viditelnost. Mezi další úspěšné reformy patří vytvoření zvláštních správních útvarů pro sociální ekonomiku a posílení dialogu mezi zúčastněnými stranami a orgány veřejné moci. Zvýšení viditelnosti sociální ekonomiky má zásadní význam pro plné uznání jejího pozitivního dopadu na společnost, jak je zdůrazněno v akčním plánu pro sociální ekonomiku, v jehož rámci byl spuštěn portál pro sociální ekonomiku.
- (25) Klíčem k lepšímu pochopení obchodních modelů sociální ekonomiky a k přijímání politických rozhodnutí založených na důkazech jsou přesné údaje a statistiky. Chybí však spolehlivé údaje o sociální ekonomice, včetně údajů o její ekonomické přidané hodnotě a výkonnosti. Stávající údaje jsou často neúplné a obtížně porovnatelné. Jen několik málo členských států například rozšířilo své vnitrostátní účetní systémy tak, aby byly v jejich rámci shromažďovány doplňující údaje (jako je tomu u „satelitních účtů“) týkající se sociální ekonomiky, a to navzdory finanční podpoře, kterou mohou čerpat z rozpočtu EU. Sociální ekonomika obvykle není zahrnuta do strukturálních podnikových statistik, například když statistiky vycházejí z ekonomických údajů generovaných podniky zaměřenými na zisk a tradiční subjekty sociální ekonomiky jsou zahrnuty pouze ve zbývajících kategoriích. Zpřístupněním základních statistických údajů o velikosti, pracovní síle, vývoji a problémech sociální ekonomiky by se zavedené strategie a opatření zefektivnily a přizpůsobily různým situacím v tomto odvětví.
- (26) V širším smyslu může mít podpora sociální ekonomiky zásadní význam pro dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

CÍL

1. V souladu se zásadami pilíře má toto doporučení za cíl podpořit přístup na trh práce a sociální začlenění tím, že členským státům poskytne vodítka v oblasti podpory příznivých politických a regulačních rámců pro sociální ekonomiku a opatření, která usnadňují její rozvoj.

⁽³⁰⁾ Právní statusy a kvalifikace, někdy také nazývané „značky“, se liší od právních forem, protože je mohou nabývat různé právní formy, včetně ziskových a neziskových organizací.

Pro dosažení těchto cílů se členskými státy doporučuje, aby v souladu s vnitrostátními pravomocemi a s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám spolupracovaly se zúčastněnými stranami na uznání, podpoře a využití přínosu sociální ekonomiky.

2. Tím, že toto doporučení prosazuje sociální ekonomiku, podporuje dosažení tří hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby do roku 2030 v souladu s akčním plánem evropského pilíře sociálních práv.
3. Podpora sociální ekonomiky rovněž stimuluje spravedlivý a udržitelný socioekonomický a průmyslový rozvoj. Přispívá k Zelené dohodě pro Evropu, k ekonomické demokracii, udržitelnému rozvoji, aktivní účasti občanů a ke zlepšení sociální a územní soudržnosti ve všech členských státech.

DEFINICE

4. Pro účely tohoto doporučení se s přihlédnutím ke stávajícím právním rámcům členských států rozumí:
 - a) „sociální ekonomikou“ soubor soukromoprávních subjektů, které poskytují zboží a služby svým členům nebo společnosti a zahrnují organizační formy, jako jsou například družstva, vzájemné společnosti, sdružení (včetně charitativních organizací), nadace nebo sociální podniky, jakož i další právní formy, které fungují v souladu s následujícími hlavními zásadami a mají tyto rysy:
 - i) přednost mají lidé a sociální nebo environmentální cíle před ziskem,
 - ii) veškerý zisk a přebytky nebo jejich většina jsou opětovně investovány za účelem dalšího plnění sociálních nebo environmentálních cílů a provádění činností v zájmu členů/uživatelů („kolektivní zájem“) nebo společnosti jako celku („obecný zájem“) a
 - iii) demokratické nebo participativní řízení;
 - b) „sociálním podnikem“ soukromoprávní subjekt, který podnikatelským způsobem a v souladu se zásadami a rysy sociální ekonomiky dodává na trh zboží a poskytuje služby, přičemž důvodem jeho obchodní činnosti jsou sociální nebo environmentální cíle. Sociální podniky lze zakládat v různých právních formách;
 - c) „sociálními inovacemi“ činnost, která má co do výsledků a prostředků sociální povahu, a zejména činnost, která se týká vývoje a realizace nových nápadů ohledně produktů, služeb, postupů a modelů, jež současně naplňuje sociální potřeby a vytváří nové sociální vztahy nebo spolupráci mezi veřejnými a soukromými organizacemi nebo organizacemi občanské společnosti, čímž je pro společnost prospěšná a zvyšuje její schopnost jednat, jak je vymezena v nařízení (EU) 2021/1057. Hybnou silou sociálních inovací je často sociální ekonomika.

PODPORA PŘÍSTUPU NA TRH PRÁCE A SOCIÁLNÍHO ZAČLENĚNÍ PROSTŘEDNICTVÍM SOCIÁLNÍ EKONOMIKY

Přístup na trh práce

5. Členskými státy se doporučuje, aby uznaly a podporovaly specifickou přidanou hodnotu sociální ekonomiky tím, že usnadní přístup na trh práce a podpoří kvalitní pracovní místa pro všechny, přičemž zároveň zlepší spravedlivé pracovní podmínky, bezpečnost a ochranu zdraví při práci a nediskriminaci. Mělo by se tak dít v rámci inkluzivního růstu, jak je zdůrazněno v hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států 2022, a v souladu s jejich vnitrostátními podmínkami, a to zejména:
 - a) vytvářením nebo podporou partnerských iniciativ, které zapojují subjekty sociální ekonomiky do koncipování a provádění aktivních politik na trhu práce;
 - b) zajištěním toho, aby orgány veřejné moci poskytovaly náležitou podporu subjektům sociální ekonomiky s cílem lépe na trh práce integrovat ženy, znevýhodněné a jinak nedostatečně zastoupené skupiny (např. dlouhodobě nezaměstnané, osoby trpící duševním onemocněním, neaktivní osoby, osoby s nízkou kvalifikací, osoby se zdravotním postižením, osoby z řad migrantů, rasových nebo etnických menšin (včetně Romů), mladé a starší pracovníky), a to prostřednictvím:

- i) uznávání pracovních zkušeností získaných v subjektech sociální ekonomiky, včetně sociálních podniků pro pracovní integraci, které poskytují těmto skupinám zaměstnání a individuálně uzpůsobenou podporu;
 - ii) opatření na pomoc těmto skupinám osob při přípravě na zaměstnání prostřednictvím pracovních zkušeností v sociálních podnicích pro jejich integraci na otevřeném trhu práce;
- c) podporou projektů spolupráce mezi veřejnými službami zaměstnanosti, místními orgány, subjekty sociální ekonomiky, poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy a běžnými podniky s cílem nabídnout individuální kariéru poradenství a možnosti vzdělávání a odborné přípravy mladým lidem, kteří se neúčastní vzdělávání, nejsou zaměstnání, ani se neúčastní odborné přípravy. Tyto příležitosti mohou zahrnovat učňovskou přípravu, programy pracovní praxe, osobní vedení a setkání se vzory a jejich cílem je usnadnit začleňování na trhu práce v souladu s posílenou zárukou pro mladé lidi;
- d) podporou podnikání v sociální ekonomice, mimo jiné prostřednictvím začínajících podniků, coby prostředku k rozvoji samostatné výdělečné činnosti a dalších forem zaměstnanosti, rozvoji hospodářské činnosti na místní úrovni a řešení společenských výzev prostřednictvím inovativních a inkluzivních obchodních modelů, přičemž za tímto účelem mohou členské státy například:
- i) zajistit, aby podnikatelé v oblasti sociální ekonomiky měli přístup k sociální ochraně;
 - ii) zvážit zavedení pobídek pro nábor nových zaměstnanců;
 - iii) identifikovat, posoudit a řešit případné administrativní nevýhody nebo překážky zahájení sociálního podnikání;
 - iv) podporovat kulturu začínajících podniků v oblasti sociální ekonomiky, rozvoj dovedností pro začínající podniky a vytváření rámcových podmínek příznivých pro začínající podniky, jakož i začlenění modelů sociální ekonomiky coby relevantního nástroje do politik pro začínající podniky;
- e) koncipováním politik a přijímáním opatření podporujících a začleňujících rovnost žen a mužů do sociální ekonomiky, například:
- i) vyvrácením diskriminačních společenských norem a stereotypů týkajících se dovedností žen a mužů a podceňování práce žen;
 - ii) poskytováním individuálně uzpůsobené podpory s cílem posílit postavení žen snížením rozdílů v zaměstnanosti žen a mužů a zajištěním stejného zastoupení žen a mužů ve vedení a stejné odměny za stejnou nebo rovnocennou práci;
 - iii) poskytováním přístupu k programům koučování a mentorským programům pro ženy, které se chtějí stát podnikatelkami a hlavními aktérkami v oblasti sociální ekonomiky;
- f) zajištěním podpůrného rámce pro převody podniků na zaměstnance za účelem vytvoření zaměstnaneckých družstev a dalších relevantních právních forem v sociální ekonomice, aby se zabránilo ztrátě pracovních míst a zajistila se hospodářská činnost, při současném poskytování doprovodných služeb a informací o pravděpodobných nákladech a přínosech převodů podniků na zaměstnance;
- g) spoluprací se subjekty sociální ekonomiky s cílem umožnit většímu počtu osob se zdravotním postižením zapojit se na trhu práce, například prostřednictvím vývoje asistenčních technologií;
- h) podporou sociálního dialogu v rámci sociální ekonomiky s cílem zajistit spravedlivé pracovní podmínky, včetně spravedlivých mezd, při respektování autonomie sociálních partnerů;
- i) uznáváním specifických demokratických postupů, které se rozvíjejí v rámci subjektů sociální ekonomiky.

Sociální začleňování

6. S přihlédnutím k odlišným vnitrostátním podmínkám se členským státům doporučuje, aby v úzké spolupráci s veřejně dostupnými sociálními službami uznaly a podporovaly úlohu sociální ekonomiky při poskytování dostupných a vysoce kvalitních sociálních služeb, pečovatelských služeb a služeb v oblasti bydlení, a to rovněž s ohledem na znevýhodněné skupiny. Může to zahrnovat například:
- a) spolupráci se subjekty sociální ekonomiky v rámci jejich působnosti při zřizování a poskytování služeb obecného zájmu;
 - b) zapojení subjektů sociální ekonomiky do koncipování a poskytování sociálních a pečovatelských služeb zaměřených na lidi, a to i pro starší osoby, jak zdůrazňuje Evropská strategie v oblasti péče;

- c) spolupráci se subjekty sociální ekonomiky při koncipování a poskytování péče a podpory dětem a mladým lidem, včetně dětí ze znevýhodněných skupin, v souladu s evropskou zárukou pro děti stanovenou doporučením Rady (EU) 2021/1004 ⁽³¹⁾ a strategií Unie o právech dítěte ⁽³²⁾.

Dovednosti

7. Členským státům se doporučuje, aby podporovaly vzdělávání a rozvoj dovedností pro sociální ekonomiku, zejména prostřednictvím:
- a) využití stávajících poznatků o dovednostech, které sledují potřeby hospodářství a normálního trhu práce, aby poznaly, jak může sociální ekonomika přispět k nabídce kvalifikované pracovní síly a zmírnit nedostatek pracovních sil;
 - b) usnadnění vzdělávání, odborné přípravy a dovedností v sociální ekonomice pomocí:
 - i) provádění výměn poznatků mezi subjekty sociální ekonomiky, vzdělávacími organizacemi a běžnými podniky s cílem zlepšit manažerské, podnikatelské a pracovní dovednosti potřebné pro digitální a ekologickou transformaci (včetně dovedností v oblasti oběhového hospodářství a v opravárenské a digitální oblasti);
 - ii) změny kvalifikace a prohlubování dovedností celoživotně se vzdělávajících osob, včetně žen a znevýhodněných skupin osob, a pomoci při jejich přechodu na otevřený trh práce v souladu s evropským přístupem k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost a dalších opatření v souladu se specifickou vnitrostátní situací;
 - iii) zahrnutí vzdělávání v oblasti sociální ekonomiky nebo vzdělávání poskytovaného sociální ekonomikou do seznamu vzdělávání, které lze ve vhodných případech hradit z individuálních vzdělávacích účtů ⁽³³⁾, a dalších stávajících iniciativ na vnitrostátní úrovni;
 - iv) podpory příležitostí k odborné přípravě pracovníků, aby případně mohli pokračovat v kariéře v oblasti sociální ekonomiky, například prostřednictvím individuálně uzpůsobených poradenských a vzdělávacích programů založených na zásadách vzdělávání pro udržitelný rozvoj;
 - c) vytváření specifických programů učňovské přípravy pro oblast sociální ekonomiky, jež podpoří mladé lidi, zejména ty, kteří se neúčastní vzdělávání, nejsou zaměstnáni, ani se neúčastní odborné přípravy, a jež jim umožní prohloubit si dovednosti a připravit se na trh práce a umožní sociální ekonomice rozvíjet talenty v tomto odvětví v souladu s evropským rámcem pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu;
 - d) podpory začlenění dovedností v oblasti sociální ekonomiky a sociálního podnikání do vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních vzdělávání, zejména do kurzů podnikání, například podpory subjektů sociální ekonomiky vedených studenty, včetně studentských družstev, coby příležitosti ke vzdělávání, jakož i zajištění přístupu k programům koučování a mentorským programům pro subjekty sociální ekonomiky a sociální podnikatele;
 - e) vytváření národních kompetenčních center pro vzdělávání v oblasti sociální ekonomiky a účasti na nadnárodních iniciativách, které usnadňují přístup ke specializovaným programům vzdělávání a odborné přípravy pro sociální ekonomiku, například prostřednictvím spolupráce s poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy působícími v rámci zavedených subjektů, jako jsou centra excelence v odborném vzdělávání uvedená v doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost ⁽³⁴⁾.

Sociální inovace a udržitelný hospodářský rozvoj

8. Členským státům se doporučuje posílit podpůrnou úlohu subjektů sociální ekonomiky při podpoře sociálních inovací a klíčových odvětví místního rozvoje a zaměstnanosti. Toho lze dosáhnout:

⁽³¹⁾ Úř. věst. L 223/14, 22.6.2021, s. 14.

⁽³²⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Strategie EU o právech dítěte“ (COM(2021) 142 final).

⁽³³⁾ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích účtech 2022/C 243/03 (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 26).

⁽³⁴⁾ Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1.

- a) podporou příznivého ekosystému pro sociální inovace a místně orientované inovace prostřednictvím usnadnění spolupráce a partnerských iniciativ mezi subjekty sociálního a oběhového hospodářství, běžnými podniky, poskytovateli financí, místními samosprávami a dalšími zúčastněnými stranami. To lze provést například:
- i) vytvářením nebo podporou center sociálních inovací nebo klastrů sociálních a ekologických inovací, které jsou určeny k uspokojování místních potřeb a testování společných řešení;
 - ii) zapojením subjektů sociální ekonomiky do komunitně vedeného místního rozvoje, a to i využitím dostupných unijních nástrojů financování;
 - iii) spoluprací s národními a regionálními kompetenčními centry pro sociální inovace s cílem budovat sítě, posilovat kapacity a synergie, zdůrazňovat efektivitu a vyvíjet základní nástroje a metody pro stimulaci sociálních inovací;
- b) zajištěním propojení politiky sociální ekonomiky s průmyslovou politikou a s transformací na digitální, klimaticky neutrální a oběhové hospodářství, například budováním sítí mezi centry pro technologické a sociální inovace, a podporou sociální ekonomiky jako prostředku k posílení spravedlnosti a přijetí transformace veřejností vzhledem k její orientaci na společenské cíle a ke skutečnosti, že sociální ekonomika má kořeny v místních komunitách;
- c) přizpůsobením regulačních rámců na podporu subjektů sociální ekonomiky v oběhovém hospodářství, například zajištěním správných pobídek pro podniky, aby neprodané a vrácené zboží darovaly subjektům sociální ekonomiky k opravě a opětovnému použití namísto jeho zničení, a pro jednotlivce, aby darovali použité zboží, zajištěním přístupu subjektů sociální ekonomiky k toku odpadů, jejich zapojením do strategií předcházení vzniku odpadů a povolením nebo podporou toho, aby potravinové banky shromažďovaly přebytky potravin;
- d) podporou místního rozvoje a územní soudržnosti prostřednictvím komunitních iniciativ a ekosystémů sociální ekonomiky, například energetických společenství, řešení sdílené mobility, digitálních platformových družstev, poskytování péče, cenově dostupného a komunitního bydlení, zemědělských družstev a místních krátkých potravinových řetězců a trhů, aby občané měli přístup k místním produktům a službám;
- e) zlepšením přístupu subjektů sociální ekonomiky k digitálním nástrojům a novým technologiím, jako jsou otevřený zdrojový kód, blockchain a technologie distribuovaného registru, data velkého objemu nebo umělá inteligence, a pobízením orgánů veřejné moci k podpoře vývoje softwaru s otevřeným zdrojovým kódem ve spolupráci se sociální ekonomikou a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami;
- f) podporou zapojení subjektů sociální ekonomiky do místního a regionálního rozvoje prostřednictvím jejich začlenění do stávajících ekosystémů podpory podnikání a inovací.

VYPRACOVÁNÍ PŘÍZNIVÝCH RÁMCŮ PRO SOCIÁLNÍ EKONOMIKU

9. Členským státům se doporučuje, aby vytvořily politické a regulační rámce, které umožní vznik sociální ekonomiky a podpoří ji. Za tímto účelem se vybízejí, aby v souladu s tímto doporučením, akčním plánem Unie pro sociální ekonomiku a dalšími politickými pokyny Unie vypracovaly a zavedly komplexní strategie, které sociální ekonomiku uznávají a podporují, nebo stávající strategie či jiné politické iniciativy v tomto směru upravily.
10. Členským státům se doporučuje zavést mechanismy pro konzultace a dialog mezi orgány veřejné moci a organizacemi zastupujícími sociální ekonomiku. To může zahrnovat vytváření skupin na vysoké úrovni a podporu vzniku a rozvoje reprezentativních sítí sociální ekonomiky.
11. Ve strategiích či jiných politických iniciativách uvedených v bodě 9 by členské státy měly vzít na vědomí základní zásady, rysy a oblast působnosti sociální ekonomiky a uznat, že mohou mít řadu různých právních forem a statusů, které jsou specifické podle různých vnitrostátních, regionálních a místních právních předpisů a postupů. V této souvislosti se členským státům doporučuje posílit spolupráci s místními a regionálními orgány při rozvoji sociální ekonomiky.

12. Členským státům se doporučuje, aby investovaly do rozvoje znalostí svých veřejných činitelů a orgánů veřejné moci o sociální ekonomice prostřednictvím vzdělávacích programů a nadnárodních nebo meziregionálních iniciativ zaměřených na budování kapacit, včetně iniciativ v rámci programu Interreg Europe stanoveného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1059⁽³⁵⁾. Iniciativy by se měly zaměřit na vzájemné učení a sdílení osvědčených postupů se zvláštním důrazem na posílení spolupráce mezi regionálními a místními orgány a zúčastněnými stranami v oblasti sociální ekonomiky. Komise bude tuto práci podporovat, jak je popsáno v bodě 23 písm. a) podbodě iii) tohoto doporučení.
13. Členským státům se doporučuje, aby ve vhodných případech posílily postavení sociální ekonomiky ve svých politikách mezinárodní spolupráce a rozvoje a aby posílily svou podporu subjektům sociální ekonomiky v rozvojových zemích.

Přístup k veřejnému a soukromému financování

14. Členským státům se doporučuje, aby vytvořily příznivé prostředí pro sociální financování na celostátní, regionální a místní úrovni, zejména prostřednictvím:
 - a) zmapování struktur financování subjektů sociální ekonomiky, finančních zprostředkovatelů a podpůrných organizací a posouzením jejich potřeb a účinnosti stávajících režimů podpory;
 - b) usnadnění přístupu subjektů sociální ekonomiky k financování přizpůsobenému jejich potřebám ve správné fázi svého rozvoje, včetně grantů a jiných dotací, kapitálového nebo kvazikapitálového financování pro fázi zakládání a zahájení činnosti nebo dluhového, kapitálového, kvazikapitálového nebo mezaninového financování ve fázi rozšiřování a inovativních programů financování, jako jsou partnerství veřejného a soukromého sektoru, crowdfundingové platformy a kombinace různých typů finančních nástrojů nebo grantů a finančních nástrojů;
 - c) podpory přístupu drobných investorů k udržitelným obchodním modelům, odvětvím, produktům a službám, které jsou založeny na sociální ekonomice nebo jsou jí podporovány;
 - d) vyhodnocení kritérií pro přístup k programům veřejného financování, včetně programů, které jsou určeny pro běžné podniky, s cílem zabránit vytváření nepřiměřených překážek pro subjekty sociální ekonomiky;
 - e) mobilizace soukromého financování tím, že v případě potřeby v souladu s pravidly státní podpory zpřístupní programy veřejných záruk, které by motivovaly specializované a běžné poskytovatele finančních prostředků k financování subjektů sociální ekonomiky;
 - f) zvyšování informovanosti o specifických vlastnostech a potřebách subjektů sociální ekonomiky s cílem zlepšit schopnost běžných soukromých poskytovatelů finančních prostředků nabízet individuálně uzpůsobenou finanční podporu;
 - g) usnadnění přístupu k podpoře rozvoje podnikání a investiční připravenosti subjektů sociální ekonomiky v průběhu jejich životního cyklu, například prostřednictvím programů podpory zvyšování informovanosti pro běžné podnikatelské inkubátory, akcelerátory a další podpůrné organizace, aby rozšířily svou podporu na subjekty sociální ekonomiky, včetně možností budování kapacit pro manažery subjektů sociální ekonomiky;
 - h) nabídky specializované finanční podpory a budování kapacit pro usnadnění převodu podniků na pracovníky prostřednictvím družstev a dalších relevantních forem v sociální ekonomice při současném poskytování doprovodných služeb a informací pracovníkům ohledně jejich potenciálních nákladů a přínosů;
 - i) nabídky programů, které zvyšují dostupnost financování pro subjekty sociální ekonomiky, například možnosti volby pro individuální střadatele nebo zaměstnance, kteří se účastní programů penzijního nebo jiného spoření financovaných zaměstnavatelem s možností zvolit si program, který investuje část úspor do sociálního podniku;
 - j) co nejlepšího využití finančních prostředků dostupných z fondů politiky soudržnosti, včetně Evropského sociálního fondu plus (ESF+), jakož i v rámci složky InvestEU pro členské státy, Nástroje pro oživení a odolnost a dalších mezinárodních, vnitrostátních a regionálních zdrojů, a to prostřednictvím opatření a iniciativ určených speciálně pro subjekty sociální ekonomiky;

⁽³⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1059 ze dne 24. června 2021 o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a nástrojů financování vnější činnosti (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 94).

- k) využití poradenských služeb platformy fi-compass v oblasti finančních nástrojů v rámci sdíleného řízení s Uníí k rozvoji návratných finančních nástrojů v rámci fondů politiky soudržnosti.

Přístup na trhy a veřejné zakázky

15. Členským státům se doporučuje, aby podporovaly své veřejné zadavatele ve strategickém nákupu zboží a služeb a sledování sociálních cílů, rovněž s přihlédnutím k sociálním inovacím a environmentálním cílům. Za tímto účelem se vybízejí, aby plně využívaly nástroje, které jsou k dispozici podle pravidel Unie pro zadávání veřejných zakázek, včetně nástrojů pro organizaci určitých služeb, známých jako osobní služby a služby obecného zájmu, prostřednictvím zvláštního režimu inspirovaného zásadou solidarity. Podpora zavádění sociálně odpovědných a inovativních řešení při zadávání veřejných zakázek může zahrnovat různé druhy politických nástrojů, včetně:
- a) přijetí politických pokynů a strategií pro zadávání veřejných zakázek, včetně možných oficiálních cílů, podporovaných vedením a se závazkem od politické úrovně až po klíčové osoby s rozhodovací pravomocí a správce rozpočtu;
 - b) poskytování pokynů na příslušné správní úrovni či správních úrovních s cílem usnadnit subjektům sociální ekonomiky přístup k veřejným zakázkám;
 - c) zvyšování informovanosti o přidané hodnotě sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek mezi veřejnými zadavateli a podniky a poskytování odborných znalostí veřejným zadavatelům a subjektům sociální ekonomiky;
 - d) vybízení veřejných zadavatelů, aby v zadávací dokumentaci odkazovali na konkrétní povinnosti vyplývající ze sociálního a pracovního práva a kolektivních smluv, jakož i na sociální a environmentální kritéria, která se vztahují k veřejné zakázce ⁽³⁶⁾, žádali uchazeče o potvrzení jejich dodržování a zavedli kontrolní opatření;
 - e) podpory strukturovaného, transparentního a nediskriminačního dialogu se sociální ekonomikou a dalšími zúčastněnými stranami za účelem vytvoření sociálně odpovědné strategie zadávání veřejných zakázek.
16. Členským státům se rovněž doporučuje, aby své veřejné zadavatele podporovaly v lepším využívání flexibilních ustanovení stávajícího právního rámce Unie s cílem pomoci subjektům sociální ekonomiky v přístupu na trh, například prostřednictvím:
- a) podpory dialogu s trhem, zejména formou transparentních a inkluzivních předběžných tržních konzultací s cílovou skupinou potenciálních dodavatelů;
 - b) vyhrazení zakázek pro sociální podniky pro pracovní integraci nebo hospodářské subjekty, které v rámci své pracovní síly zaměstnávají alespoň 30 % osob se zdravotním postižením nebo znevýhodněných pracovníků v souladu s článkem 24 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ⁽³⁷⁾, články 20 a 77 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ⁽³⁸⁾ a články 38 a 94 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ⁽³⁹⁾;
 - c) stanovení přiměřených a inkluzivních výběrových kritérií, která umožní malým a inovativním sociálním podnikům ucházet se o zakázky;
 - d) odklonu od logiky nejnižší ceny používáním sociálních kritérií pro zadání zakázky v souladu s pravidlem „ekonomicky nejvýhodnější nabídky“ a ustanoveními o sociálních zakázkách a stanovením požadavků na výkon nebo funkčnost v různých fázích zadávacího řízení, včetně technických specifikací;

⁽³⁶⁾ Ustanovení čl. 30 odst. 3 směrnice 2014/23/EU, čl. 18 odst. 2 směrnice 2014/24/EU a čl. 36 odst. 2 směrnice 2014/25/EU.

⁽³⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 1).

⁽³⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 65).

⁽³⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 243).

- e) rozdělení zakázek na části v souladu s článkem 46 směrnice 2014/24/EU a článkem 65 směrnice 2014/25/EU, a to i s ohledem na usnadnění spolupráce mezi běžnými podniky a subjekty sociální ekonomiky, a využívání zjednodušených režimů, zejména pro sociální a jiné specifické služby, aby byl proces pro subjekty sociální ekonomiky přístupnější;
 - f) vyžadování zvláštních štítků v technických specifikacích, kritériích pro zadání zakázky nebo podmínkách plnění zakázky, pokud mají v úmyslu nakoupit stavební práce, dodávky nebo služby se specifickými sociálními nebo environmentálními charakteristikami, a to v souladu s článkem 43 směrnice 2014/24/EU a článkem 61 směrnice 2014/25/EU.
17. S cílem pomoci subjektům sociální ekonomiky rozšířit svůj dosah se členským státům doporučuje, aby podporovaly spolupráci mezi subjekty sociální ekonomiky a běžnými podniky, zejména:
- a) zvyšováním informovanosti o sociální přidané hodnotě prostřednictvím propagace osvědčených postupů, které vybízejí běžné podniky, aby do svých dlouhodobých dodavatelských a hodnotových řetězců zapojily sociální podniky, a spotřebitele, aby kupovali zboží nebo služby vytvářené subjekty sociální ekonomiky, známé také jako hnutí pro „sociální nakupování“;
 - b) zintenzivněním poskytování mentorských a zprostředkovatelských služeb s cílem pomoci subjektům sociální ekonomiky navázat dlouhodobá partnerství s širší podnikatelskou komunitou;
 - c) propagací a podporou zaměstnanců sociálních podniků pro pracovní integraci při spolupráci s běžnými podniky, aby získali zkušenosti na otevřeném trhu práce;
 - d) pomocí subjektům a podnikatelům v oblasti sociální ekonomiky, aby co nejlépe využívali nové technologie k přístupu na soukromé trhy prostřednictvím online platform založených na sociální ekonomice, prostorů pro spolupráci a digitálních společenství.

Státní podpora

18. Kdykoli opatření na podporu sociální ekonomiky představuje státní podporu při současném respektování platných pravidel, členským státům se doporučuje, aby co nejlépe využily prostor podle pravidel státní podpory na podporu sociální ekonomiky stanovených nařízením (EU) č. 651/2014, pravidel pro služby obecného hospodářského zájmu a pravidla *de minimis* tím, že:
- a) využijí nařízení (EU) č. 651/2014, přičemž zejména:
 - i) zváží investiční podporu malým a středním podnikům (MSP), například na nákup majetku v sociální infrastruktuře, v souladu s článkem 17 nařízení (EU) č. 651/2014 a budou vybízet k využívání regionální investiční podpory pro podporované oblasti v souladu s článkem 14 uvedeného nařízení;
 - ii) budou co nejlépe využívat ustanovení umožňující podporu rizikového financování pro malé a střední podniky v souladu s články 21 a 21a nařízení (EU) č. 651/2014 například zřizováním investičních fondů s účastí soukromých investorů na konkrétní podporu sociálních podniků, mimo jiné i prozkoumáním poskytování daňových pobídek nezávislým soukromým investorům, kteří jsou fyzickými osobami poskytujícími přímo nebo nepřímo rizikové financování způsobilým podnikům;
 - iii) zváží podporu na zahájení činnosti, která by umožnila malým, nekotovaným a mladým podnikům získat různé nástroje podpory, jako jsou zvýhodněné úvěry, záruky se zvýhodněnými premii nebo granty v souladu s článkem 22 nařízení (EU) č. 651/2014;
 - iv) budou investovat do lidí přijetím režimů podpory pro opětovné začlenění znevýhodněných nebo vážně znevýhodněných pracovníků na trh práce v souladu s články 32 a 35 nařízení (EU) č. 651/2014;

- v) usnadní plně začlenění pracovníků se zdravotním postižením do všech typů podniků podporou zvláštních dotací, včetně dotací na mzdové náklady, pro podniky v souladu s články 33 a 34 nařízení (EU) č. 651/2014;
 - vi) podpoří výstavbu nebo modernizaci místní infrastruktury, která může zahrnovat místní sociální infrastrukturu, poskytováním podpory na pokrytí rozdílu mezi investičními náklady a provozním ziskem investice v souladu s článkem 56 nařízení (EU) č. 651/2014;
 - vii) zváží podporu procesních a organizačních inovací pro všechny typy podniků, včetně subjektů sociální ekonomiky a začínajících podniků, za účelem vývoje technologií, jakož i podporu pro inovativní větší podniky za účelem spolupráce se subjekty sociální ekonomiky, pokud jsou malými a středními podniky, v souladu s článkem 29 nařízení (EU) č. 651/2014;
 - viii) podpoří úspěšnou digitální a ekologickou transformaci využitím dostupných možností v souladu s články 25 až 28 a článkem 36 nařízení (EU) č. 651/2014;
- b) v souladu s použitelnými pravidly státní podpory prozkoumají, které služby poskytované subjekty sociální ekonomiky by mohly být označeny a financovány jako služby obecného hospodářského zájmu, například v oblasti pracovního začleňování zranitelných osob, sociálního bydlení nebo zdravotních a sociálních služeb, jako je péče o děti, seniory nebo osoby se zdravotním postižením; vyrovnávací platba za služby, které uspokojují sociální potřeby, může být za určitých podmínek, bez ohledu na výši obdržené vyrovnávací platby, dokonce osvobozena od oznamovací povinnosti podle rozhodnutí Komise 2012/21/EU ⁽⁴⁰⁾;
- c) využití prostoru, který je k dispozici pro poskytování transparentních částek podpory *de minimis*, s přihlédnutím k tomu, že subjekty pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu mají vyšší prahovou hodnotu.

Zdanění

19. Aniž jsou dotčena pravidla státní podpory, členskými státy se doporučuje zvážit opatření s cílem:

- a) zajistit, aby daňové systémy nebránily rozvoji sociální ekonomiky, a posoudit, zda daňové systémy dostatečně podporují její rozvoj;
- b) vypracovat daňové pobídky pro sociální ekonomiku, pokud ještě nebyly poskytnuty, v souladu s cíli sociální politiky a současnou praxí v členských státech a v souladu s právem Unie, které mohou zahrnovat:
 - i) osvobození od daně z příjmů právnických osob v případě zisků, které si subjekty sociální ekonomiky ponechají;
 - ii) daňové pobídky ve formě odpočtů nebo daňových úlev poskytovaných soukromým nebo institucionálním dárcům nebo systém daňové asignace, v jejímž rámci mohou daňoví poplatníci svému finančnímu úřadu sdělit stanovené procento ze své povinnosti k dani z příjmů, které má být přiděleno veřejně prospěšným subjektům;
 - iii) osvobození od daně u dávek v nezaměstnanosti, které jsou vypláceny jako jednorázová částka, aby se usnadnil převod podniků na zaměstnanecká družstva;
- c) přezkoumat daňové zatížení subjektů sociální ekonomiky a pokud možno jej snížit;
- d) usnadnit dodržování předpisů na praktické úrovni v případě veřejně prospěšných přeshraničních darů pro daňové účely, například vydáním standardizovaného formuláře pro přijímající subjekt usazený v jiném členském státě o výši daru, v němž je identifikován příjemce i dárcem;
- e) zajistit, aby subjekty sociální ekonomiky nebyly využívány k daňovým únikům, vyhýbání se daňovým povinnostem, agresivnímu daňovému plánování nebo praní peněz, a zároveň zajistit, aby související správní postupy byly účinné a přiměřené.

⁽⁴⁰⁾ Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (Úř. věst. L 7, 11.1.2012, s. 3).

Měření a řízení sociálního dopadu

20. V souladu s iniciativami Komise uvedenými v bodě 23 písm. a) podbodě v) se členskými státy doporučuje, aby ve spolupráci se subjekty sociální ekonomiky a zastupujícími organizacemi podporovaly zavádění postupů měření dopadu a řízení dopadu, zejména formou:
- začlenění postupů a metodik měření a řízení sociálního dopadu do vnitrostátních politických rámců a programů souvisejících se sociální ekonomikou;
 - poskytování individuálně uzpůsobené podpory založené na osvědčených postupech s cílem pomoci subjektům sociální ekonomiky přijmout jednoduché a praktické metodiky měření a řízení dopadu, které zlepší jejich výsledky, prokážou jejich sociální dopad a usnadní přístup k financování založenému na dopadu;
 - vybízění subjektů sociální ekonomiky, aby měřily svůj dopad budováním kapacit prostřednictvím účelového, nákladově efektivního financování a aby část obdržených veřejných prostředků (granty nebo zakázky) využívaly k měření svého sociálního dopadu.

Viditelnost a uznání

21. Členskými státy se doporučuje, aby zvyšovaly informovanost o sociální ekonomice a o tom, jak přispívá k dosažení sociálních a environmentálních cílů, zejména tím, že:
- zváží zavedení nebo přizpůsobení zvláštních právních forem, právních statusů, značek nebo systémů certifikace pro sociální ekonomiku na základě posouzení jejich potenciální přidané hodnoty a dále zváží případné dobrovolné vzájemné uznávání značek a certifikací používaných v jiných členských státech. Tato posouzení by se měla zaměřit na to, do jaké míry mohou zlepšit pochopení sociální ekonomiky a podpořit její rozvoj tím, že poskytnou přístup ke specifickým výhodám, například flexibilitě v konkrétních zadávacích řízeních. Komise bude tuto práci podporovat, jak je popsáno v bodě 23 písm. a) podbodě vi);
 - budou podporovat komunikační kampaně a akce pro zvyšování informovanosti o sociální ekonomice, a to i pro mladší generace, ve spolupráci s příslušnými úrovněmi veřejné správy a dalšími institucemi (například univerzitami);
 - budou šířit úspěšné pilotní iniciativy a osvědčené postupy vedené subjekty sociální ekonomiky a podporovat opatření na replikaci a rozšíření těchto osvědčených postupů prostřednictvím sítí sociální ekonomiky a komunikace s veřejností.
22. Členskými státy se doporučuje sledovat rozvoj a výsledky sociální ekonomiky prostřednictvím podněcování výzkumu a shromažďování statistických údajů a kvantitativních a kvalitativních údajů nákladově efektivním způsobem, zejména tím, že:
- co nejlépe využijí dostupnou podporu Komise na: i) rozšíření vnitrostátních účetních systémů za účelem sběru doplňkových a srovnatelných údajů (satelitní účty) a b) přizpůsobení klíčových šetření v domácnostech (jako je šetření pracovních sil a šetření, která jsou součástí statistiky EU-SILC) za účelem shromažďování informací o účasti v sociální ekonomice, včetně údajů členěných podle pohlaví a věku (a pokud možno i v jiném členění), aby bylo možné pochopit dopad sociální ekonomiky na tvorbu pracovních míst;
 - budou podporovat spolupráci v oblasti rozvoje statistiky mezi orgány veřejné moci, výzkumnými organizacemi a sociální ekonomikou a zároveň rozšiřovat spektrum zdrojů informací, jako jsou registry, administrativní údaje, průzkumy a sčítání lidu, za účelem shromažďování přesných údajů;
 - budou podporovat akademický a nezávislý výzkum v oblasti sociální ekonomiky, mimo jiné prostřednictvím spolupráce mezi akademickou obcí, orgány veřejné moci a sociální ekonomikou.

PODPORA UNIE

23. Rada vítá záměr Komise podpořit provádění tohoto doporučení tím, že bude spolupracovat s členskými státy na vytvoření příznivých politických a regulačních rámců pro sociální ekonomiku. To zahrnuje zejména:
- provádění iniciativ oznámených v akčním plánu pro sociální ekonomiku, mezi něž patří:
 - spuštění a udržování portálu EU pro sociální ekonomiku, který je jednoznačným kontaktním místem pro zúčastněné strany v oblasti sociální ekonomiky, kde najdou informace o financování, politikách, sítích/platformách a iniciativách Unie, včetně budování kapacit;

- ii) zveřejnění analýzy týkající se stávajících daňových rámců pro sociální ekonomiku v členských státech, daňového režimu přeshraničních veřejně prospěšných darů a zásady nediskriminace;
- iii) zprostředkování možností vzájemného učení pro veřejné činitele v oblasti sociální ekonomiky prostřednictvím pořádání webových seminářů a workshopů. Tyto akce by mohly být založeny na mapování, shromažďování a výměně osvědčených postupů v různých oblastech politiky, které jsou pro sociální ekonomiku relevantní, což účastníkům umožní sdílet znalosti a identifikovat úspěšné strategie nebo příslušné politické iniciativy. Tyto akce by také mohly sloužit jako příležitost k pravidelné výměně osvědčených postupů a vzájemnému učení mezi koordinátory pro sociální ekonomiku z členských států;
- iv) cílené shromažďování kvalitativních a kvantitativních důkazů o fungování a struktuře sociální ekonomiky v členských státech, mimo jiné podporou výzkumu v rámci pracovního programu Horizont Evropa na období 2023–2024 ⁽⁴¹⁾;
- v) podpora rozvoje měření a řízení sociálního dopadu mapováním a přezkoumáváním stávajících postupů, včetně toho, jak odpovídají potřebám a možnostem subjektů sociální ekonomiky, s cílem zlepšit porozumění a usnadnit jejich zavádění ⁽⁴²⁾. Tato práce bude probíhat v úzké konzultaci se zúčastněnými stranami a jejím cílem bude vypracovat jednoduché standardní metodiky pro subjekty sociální ekonomiky, aby mohly posoudit a prokázat svůj sociální dopad;
- vi) zahájení studie o vnitrostátních systémech značek a certifikace sociální ekonomiky, která zmapuje stávající iniciativy, určí osvědčené postupy, společné rysy a kritéria a poskytne členským státům společný přístup a pokyny za účelem dobrovolného vzájemného uznávání;
- vii) nabídka technické podpory členským státům pro reformy zaměřené na podporu sociální ekonomiky, a to jak na dvoustranném základě, tak pro více zemí;
- viii) posílení nadnárodní spolupráce v oblasti sociálních inovací prostřednictvím Evropského centra kompetencí pro sociální inovace, Evropské soutěže v oblasti sociálních inovací a budoucí sítě sociálních podnikatelů a inovátorů podporovaných v rámci programu jednotného trhu;
- ix) podpora společné realizace cesty transformace pro průmyslový ekosystém „lokální a sociální ekonomiky“ ⁽⁴³⁾ shromažďováním příslibů zúčastněných stran a usnadňováním spolupráce mezi zúčastněnými stranami ekosystému v oblasti zelené a digitální transformace;
- x) pokračující zlepšování přístupu sociálních podniků a dalších subjektů sociální ekonomiky k financování, například prostřednictvím finančních produktů v rámci programu InvestEU;
- xi) používání sociálně odpovědných postupů při zadávání veřejných zakázek ve výběrových řízeních Komise;
- xii) provozování Akademie pro politiku podnikání mladých lidí, která podporuje podnikání mladých lidí, včetně žen a sociálních podnikatelů, prostřednictvím spolupráce s tvůrci politik na vnitrostátní úrovni a sítěmi pro podnikání mladých lidí;
- xiii) provedení studie, která přezkoumá, zda dostupné důkazy odůvodňují zjednodušení pravidel, pokud jde o podporu přístupu sociálních podniků k financování a pokud jde o podporu na zaměstnávání znevýhodněných nebo vážně znevýhodněných pracovníků, jak je stanoveno v nařízení (EU) č. 651/2014;
- xiv) zhodnocení plnění plánu;

⁽⁴¹⁾ Prováděcí rozhodnutí Komise o přijetí pracovního programu na období 2023–2024 v rámci zvláštního programu, kterým se provádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa, a o jeho financování (COM(2022) 7550 final).

⁽⁴²⁾ Komise společně s OECD zveřejní zprávu, v níž budou jako příklady osvědčených postupů určeny a rozpracovány individuálně uzpůsobené přístupy, které již byly ověřeny subjekty sociální ekonomiky v Evropě, se zaměřením na jejich účel, oblast působnosti a hlavní rysy.

⁽⁴³⁾ Zpráva „Cesta transformace pro lokální a sociální ekonomiku“.

- b) sledování a hodnocení provádění tohoto doporučení;
- c) na základě zpráv členských států uvedených v bodě 27 vypracování zprávy o hodnocení opatření přijatých v reakci na toto doporučení, rovněž v úzké spolupráci s příslušnými expertními skupinami Komise zabývajícími se problematikou sociální ekonomiky a sociálních podniků, která bude předložena k projednání Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu.

PROVÁDĚNÍ, MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

- 24. Členským státům se s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám doporučuje, aby do 24 měsíců od přijetí tohoto doporučení přijaly nebo aktualizovaly své strategie pro sociální ekonomiku nebo začlenily sociální ekonomiku do příslušných strategií či jiných politických iniciativ.
- 25. V souladu s cíli tohoto doporučení se členským státům doporučuje, aby přezkoumaly a v příslušných případech zlepšily své správní a institucionální uspořádání na všech úrovních státní správy, například zvážením:
 - a) vytvoření „jednotného kontaktního místa“, které by poskytovalo zjednodušenou a pohodlnou podporu subjektům sociální ekonomiky v takových oblastech, jako je přístup k financování a další podpora;
 - b) zřízení celostátních, místních nebo regionálních kontaktních míst pro sociální ekonomiku, která plní úlohu velvyslanců sociální ekonomiky a propagují toto odvětví, poskytují vzájemnou podporu, usnadňují přístup k financování z prostředků Unie a vnitrostátních prostředků a navazují kontakty s vnitrostátními a regionálními orgány spravujícími fondy Unie;
 - c) jmenování koordinátorů pro sociální ekonomiku ve vnitrostátních veřejných institucích. Tito koordinátoři by měli mít jasný mandát a odpovědnost a měli by mít dostatečné zdroje, aby umožnili účinnou koordinaci a monitorování doporučení a zajistili soudržnost při tvorbě politiky napříč vládními resorty a s orgány Unie.
- 26. Členským státům se doporučuje, aby na vnitrostátní úrovni monitorovaly a hodnotily kroky přijaté k dosažení cílů stanovených v tomto doporučení, a to i prostřednictvím pravidelného dialogu s regionálními a místními orgány a subjekty sociální ekonomiky nebo zastupujícími organizacemi s cílem poskytovat informace a poradenství a doprovázet je při hodnocení, monitorování a provádění jejich strategií pro sociální ekonomiku nebo jiných relevantních politických iniciativ týkajících se sociální ekonomiky.
- 27. Členským státům se doporučuje, aby nejpozději do čtyř let od přijetí tohoto doporučení formálně podaly Komisi zprávu o pokroku při jeho provádění a poté další zprávu po pěti letech. V zájmu omezení administrativní zátěže by se při podávání zpráv měly co nejlépe využívat stávající nástroje a zohledňovat vnitrostátní podmínky.

V Bruselu dne 27. listopadu 2023.

Za Radu
předsedkyně
Y. DÍAZ PÉREZ